

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 34 (3196) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Világosítás

Egyik amerikai köziró legutóbb azt fejtegette, hogy az európai kisebb államoknak a bolsevista államrendszer uralma alá kell vetniök magukat. Ezekkel a kicsikkel az amerikai nagykormány nem akar törődni, vagy nem is tudják elképzelni, hogyan is törődhethetnének. Kiadják őket albérlésbe, valami európai új gyarmatosítás hatáskörébe. Hadd gondoskodjék róluk a szovjet. Ők majd ezzel az új taborszolgálati rendszerrel csak az üzleti viszonyt fogják fenntartani, s az amerikai üzletlátnak az a fő, hogy szovjet üzletfelének biztos legyen a kihasználó szervezete. Tudjon neki olcsón és jól szállítani az európai kisebb népek ingyenes munkaszerejével.

Az amerikai köziró, névszerint: Walter Lippmann, ószinte nyersséggel mondta el, hogy az amerikai nagykormány uraiom hogyan képzei el a maga szempontjából a világ fölötti uralomát. Ennek az uralomnak csak a nagy területi egységek iránt van érzelme, csak ezekben a nagy egységekben tud számolni. Európa szerinte csak úgy lehet nagy, ha — kettősítják — lesz egy nagyjelentőségű állás nyugati fele az angol és amerikai közvetlen gazdasági hatalom alatt, s lesz egy keleti fele, ahová a kis államok is odaosztják a szovjet nagytársaságába.

A világ többi részét is megosztják. Az ázsiai térségben az északi rész a szovjeté, a déli rész Angliáé, a keleti rész Japán leverésével az amerikaié. Afrika pedig majd úgy oszlik, hogy ott is bővebb része legyen Amerikának, mert hát Amerikához mégis közelebb van ennek a világrésznek a nagyobb területe, s Anglia már kifáradt és kiöregedett ennek a fekete emberterületnek a kihasználásában. Amerika friss pénzvadasként tud ott megjelenni, nagyobb lendülettel és kiméletlenebb kihasználó technikával.

Az amerikai gondolatkörben valószínűleg akként jelennek meg a különböző népek, mint hatalmaskodás tárgyai, akiket nemcsak lehet, de kell is kihasználás alá vetni. Amerikai feltevések szerint csak így kerek a világ, ha három elnyomó hatalom pórázon tudja tartani a világ összes népeit. Az európai kisépeket is azért osztja a bolsevizmus alá, mert ez az új hatalom a régi cári ostrommal szétverte kisépeket tudott eddig is igája alá hajtani és terrorjával összetartani.

A népek ellenben azt érzik, hogy ez az összetartás már számukra nem időszerű, nem az ő jövőbeli életstílusukhoz méltó. A mostani világháborúban nemcsak Európa kisépei, hanem Ázsia és Afrika elnyomott nagy népei is nagy fölélmélkedéssel keresik szabadságukat. Az ő részükrel ez a világháború a világ legnagyobb szabadságküzdelmévé fog kiterjedni. A mai harcterek mögött már alakul az összes népek új nagy harctere, melyen minden világhatalmi

Megszilárdult a keleti német hadsereg ellenállása

Német és szövetséges ellentámadások jellemzik a szovjet front harcait. Szerbia nem akar a Szovjet uralma alá kerülni

Berlinből jelentik: (MTI) A NTI jelenti: A *Die Tat* című svájci újság jelentette, hogy Anglia és Amerika a szovjet közbelépésére lemondott ismeretes inváziós terveiről. Ez a jelentés a szerb nyilvánosság körében óriási feltűnést keltett. Az éppen üléselő szerb kormány félbeszakította a tárgyalást és sajtónyilatkozatot tett. A nyilatkozatot a *Novo Vreme* a hírrel együtt a legfeltűnőbb módon a következő cím alatt hozza nyilvánosságra: A szerb nép Európa mellett döntött! Az angolok és amerikaiak átengedik a Balánt a Szovjetnek! A szerb kormány állásfoglalása az ügyvel kapcsolatban a következő:

„Az angolszászok behajszolták a háboruba a szerb népet, jóllehet a szerbek szeme előtt semmilyen hátracsél nem lebegett és nem lehetett hiszen léteiket egyáltalán nem fenyegette semmiféle veszedelem. — Jugoszláviát a Szovjet kedvükre feloldozták és most Szerbiát is fel akarják osztani érte. Az angolszászoknak ez a legjobb árulása most már minden szerb hazafinak fel fogja nyitni a szemét hogy lássa, hogy angolszász oldalról semmiféle védelemre és segítségre nem lehet számítani. A szerb nép Európa és az európai művelődés mellett döntött és ezen az uton mindvégig kitart.”

Magyar és német kötelékek bámulatos haditettei a keleti fronton

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A keleti arcvonal minden szakaszára igen találóan illik azoknak a harcoknak a leírása, amelyek egy német gyalogoskötél eseményeit jelentésében. Ez a kötelék magyar egységekkel együtt 14 napon át súlyos harcokat vívott az ellenséggel. A harc során minden fegyverüket, sebesülteiket és sokszáz foglyot hozva magukkal, átverekedtek magukat az ellenségen keresztül a feltartóztató állásokig. Amikor a bolsevista tömegátalakítások megkezdődtek, a német és szövetséges egységek egy hosszán elnyúló folyó völgyben fontos sündísző állásokat tartottak. A mindig és mindig

újra előzőzőző bolsevista tömegeket mindig visszaverték és a bolsevisták készenléti állásait nehéz gyalogság fegyverekkel szétugrátták. A 12. napra virradó éjszaka parancsot kaptak, hogy az időközben hátrább létesített feltartóztató állásig vonuljanak át magukat a küzdelemnek ez a legnehezebb szakasza is sikerült. Ennek a támaszpontnak a leküzdésénél a bolsevisták 23 páncélos, 4 páncélos felédítő kocsit, két osztagrepülőgépet veszítettek. Elvesztettek a bolsevisták ezekben a harcokban két teljes lövészdandárt. Ebből látszik, hogy a szívós ellenállás minden szakaszon milyen súlyos veszteségeket okoz az ellenségnek.

Megszilárdult a német keleti hadsereg ellenállása

Berlin. (Bud. Tud.): A német fővárosba érkezett jelentés szerint a német keleti hadsereg ellenállása megszilárdult. A nagy csata tegnap is teljes erővel folytatódott. A német csapatoknak sikerült Livnitől nyugatra a szovjet át-törési kísérleteit megghusítani. Novoroczijszktól délnyugatra újonnan partra szállott szovjet csapatokkal szemben a német csapatok ellentámadásban vannak. Leningrádnál a szovjet kiterjesztette támadásait és most a városból ki-

indulva igyekszik támadni. Ezt katonai körökben azzal magyarázzák, hogy a szovjet támadási kísérlete a Ladoga tónál kudarcot vallott. Német részről ismét a leghatározottabban cáfolják azt a híresztelést, hogy a szovjetnek sikerült volna Leningrádot felmenteni.

Stockholm. (Bud. Tud.) A *Dagens Nyheter* berlini tudósítója mértékadó helyről arról értesül, hogy a német hadvezetés számít az angolok és amerikaiak legközelebbi időben bekövetkezendő

nagy támadásával. Nyilvánvalónak mondják Berlinben, hogy angolszász részről inváziót kísérlelnék meg mielőtt a szovjet támadások ellanyhulnának. Nem csodálkoznánk, ha ez az inváziós kísérlet az Atlanti ocean partjainak egyes pontjai ellen irányulna, azokra a pontokra, ahol a legnagyobb német tengeralattjáró támaszpontok vannak. A svéd lap szerint Berlinben utalnak arra, hogy a német hadvezetés közben megtett minden szükséges rendszabályt. A nyugati erődítményfalat állandóan erősítik. Éjjel-nappal folyt az erődítmények építése és a német csapatokat is szüntelenül gyakoroltatják és hadművelési tárgyak elegendő számban állanak rendelkezésre. A nyugati úthálózat megkönnyíti a katonai csapatok gyors átszállítását bármely fontos területre.

Az angolszászok reményteljes napjai még elsőtédhetnek — mondotta Churchill

Amsterdam. (MTI) A NTI jelenti: Churchill tegnapi alsóházi beszédében az északafrikai helyzettel foglalkozva közölte, hogy az alsóházban és az angol népben nem akar olyan reményeségeket támasztani, amelyek szerint Északafrikában újabb gyors sikerek következhetnek. Az ilyen sikerek talán bekövetkezhetnek, talán nem. Az ellenség rendkívül éreztető pusztítást végzett Tripolisban. A kikötőket és azok berendezéseit annyira elpusztították, hogy az utánpótlás tengeren való szállítása a szövetségesek részére rendkívül nehéz. Nem tudja megmondani, mennyi ideig tart a kikötőknek a romoktól való megtisztítása. Az ellenségnek ezalatt mindenestre ideje lesz csapatokat és új hadianyagot szállítani Tuniszba. Hangoztatva beszédében, hogy az északafrikai hadművelet az Egyesült Államok vállalkozása volt és az ott harcoló angol csapatok amerikai parancsnokság alatt állanak. A szövetségeseknek semmiestre se szabad lebecsülni az északafrikai helyzetet, minthogy ott még rendkívül komoly harcokra kerül sor. Bizonyos abban, hogy a parlament és a brit nép állhatatoságról tesz tanúságot ezekben a reményteljes napokban, melyek azonban még elsőtédhetnek.

nagyravágyást birokra fog hívni minden népnek az életakarata. Minden nagy gépiesség és technikai erőltetés ellen eldöntően fog feltámadni a népek életének óriási természetessége.

Legvadabb tévedés az amerikai közirónak az a tanácsolása, hogy az európai kisépek vessék alá magu-

kat a bolsevizmus uralmának. Mintha azt mondaná, hogy emberiségi csoportok és népek legyenek öntudatlan csordákká. Az emberiség fejlődésébe nem talál bele ez a csordásítás. Lelki fölélmélkedések irányában kell haladnunk. Ezért mozgult meg most a világ, s a megmoz-

dulás értelmetlenné válna, ha az amerikai világosítás sívársága lenne csak a nagy megmozdulás eredménye. Természeti erők mozdultak meg, azok fognak dönteni, s nem az amerikai és egyéb üzletvágyak.

(P. A.)

Ülést tartott a város közigazgatási bizottsága

16 ezer kiló volt a város januári zsirszükséglete

Nagyvárad. Saját tud. A városi törvényhatóság közigazgatási bizottsága csütörtök délután ülést tartott. Az ülésen mindenekelőtt a polgármester előterjesztette jelentését, amelynek kiemelkedőbb érdekeessége rézeit az alábbiakban ismertettük:

Az egyenesadóhivatal hozzákezdett az 1943. évi főkönyvek, általános kereseti, valamint jövedelem és vagyonadó lajstromok felfektetéséhez.

A hadisegélyek kifizetése rendben folyt. Együttes adóban befolyt 691.851.10 P, alkalmazottak ker. adójában 43.655 P 48 f., ebadóban 813.76 pengő.

Közművelődési és népi ügyek

A városi nyilvános könyvtár 1943. január havában nyitva volt 23 napon keresztül. Legtöbb olvasó volt január 4-én, amikor 264 személy fordult meg a könyvtárban.

A város által alkalmazott pénzbeszedők 1942. január havában a Magyar Norma Alap javára 6885.63 pengőt gyűjtöttek össze.

A népjóléti hivatal ügyfélforgalma körzetenként a következő volt:

I. körzet 570, II. 70, III. 281, IV. 390, V. 397, központ 2027, összesen 3735 személy.

A segélyezettek részére 526 esetben kiosztottak 6000 pengőt.

A városi népkonyha 1943. január havában kiosztott 2400 adag ebédet, a napközi otthonok pedig 6205 adag reggelit, ugyanannyi ebédet és uzsonnát osztottak ki.

A város közlelmzési helyzete

Cipő: A cipőosztály január hónapban 193 mértékutáni rendelésre, 890 pár kész lábbelire, 472 pár fejelésre és 1685 pár talpalásra adott ki utalványt. A miniszterium a készlábbel utalvány kontingenst január hónapra 947 párban állapította meg.

Sortés és zsír: A havi fejadag a kiegészítő korlátolt voltára való tekintettel január hónapban 30 dker. volt, ezzel a számításal az egész havi zsirszükséglet 13410 kgr-t tett ki.

Január hónapban közfogyasztásra kivesztettek 355 darab sertést.

Sortésvágásra 662 darab engedélyt adunk ki.

Liszt: A város január havában 81 tonna lisztkiutalást kapott. Ez a mennyiség fedezte a városi szükségletét, megtakarításunk január havában nem volt, s így az előző hónapról fennálló 25 vagyu megtérítendő mennyiség továbbra is fennáll.

Petroleum: Január hónapban 60.000 kg. petroleum kiutalással szemben a fogyasztás 43.300 kg. volt. E téren nehézségek nem merültek fel. Rizs kiutalás január havában 13.495 kg. volt. Cukorból egyéni fogyasztásra 58.350 kgr-t adunk ki.

Tűzifa: Január havában a legnagyobb nehézségek a tűzifa ellátás terén voltak.

Január havában sorbanállás csak a tűzifa igénylés miatt fordult elő. Az igénylők részére a tárolt fából kiosztottak 1300 mázsát.

Élve születés: 158, halva 2, házassági bejegyzés 39, halotti bejegyzés 161, áttérés 27.

Januárban a következő utépítési és javítási munkálatok folytak:

Az Ósai-talpi utcák vízlevezető árkainak kitarításai munkálatai, a hegyközpályi ut építése, a törvényha-

tósági utak fenntartásai, az átvezetők és hidak kitarításai és javítási munkálatai és a régi nagyvárad, még burkolatlan utcák burkolási terveinek és költségvetéseinek elkészítése.

Az ügyosztályok jelentései

A közigazgatási bizottság ülésén dr. Heinrich Béla m. kir. tisztifőorvos jelentésében a város január havi közegészségügyi viszonyait vázolta. Január havában Nagyváradon az élve születések száma 158, a halálozások száma pedig 161 volt. A nagyvárad kórházakban január hónapban 1728 beteget ápoltak, a mentők pedig 272 esetben vonultak ki. Összesen 92 különböző hevenyfertőző betegség fordult elő. A jelentésben javasolta a tisztifőorvos, hogy a tejjelátás korhatárát a gyermekéknél a 2 éves korig terjedezék ki.

A jelentéshez dr. Soós István polgármester szólott, aki bejelentette, hogy a tejszövetkezet utján a 2600 csecsemő és öreg részére január havában már több, mint 1300 liter tejet vettek igénybe. Ezt a tejszükségletet a polgármester tudta is biztosítani. Mint felszólalásában megemlítette a polgármester bejelentette a kávéházak és cukrászdák uzsonna kávéjának felszolgálatát. A reggeli kávénak kiszolgálása azonban szabad. A tisztifőorvos javaslatát honoralja s a tejjelátást kiterjeszti a két éves korig. Bejelentette azonban azt is, hogy nagyon sokan nem veszik igénybe a tejjelátást s a Tejszövetkezet fiókjának máris volt tejjelöltsége.

A bizottság úgy a tisztifőorvos jelen-

lését, mint a polgármester felszólalását tudomásul vette.

A tanfelügyelőség jelentéséből meg tudható, hogy január havában a nagyvárad tanfelügyelet tagjaiból mintegy tiztanító teljeitett kaonai szolgálatot.

Az államépítészeti hivatal vezetője jelentésében arról számolt be, hogy a 4-es számú állami műút nagyvárad átkelési szakaszának építkezését újra megkezdtek.

A gazdasági felügyelőség jelentése szerint január hónapban csak mérsékelt volt a hideg, a vetések hótakarója kielégítő volt s a vetések így jól feleltek. Fagykár nincs s a szokásos vetőmagkészlet kiutalást Nagyvárad város gazdasági közönsége számára már megkapta.

A rendőrkapitányság vezetőjének jelentése szerint Nagyvárad város rendészeti viszonyai január hónapban kielégítőnek mondhatók. 284 feljelentés nyert iktatást. Baleset 91, öngyilkosság 3, öngyilkossági kísérlet 8 volt.

Az erdőfelügyelőség jelentése szerint január havában 385 tonna tűzifa érkezett Nagyváradra.

Az állategészségügyi felügyelőség jelentése szerint Nagyváradon január hó folyamán az állatvásárok megelénkűtek.

Rövidesen felállítják a Magyar Golgota szobrot

Nagyvárad. Saját tud. Borbereké Géza szobrászművész, akinél a város megrendelte a Magyar Golgota című szobrot, már annyira elkészült munkájával, hogy időzerűen vált annak felállításáról tárgyalni. A városrendészeti bizottság annakidején a Schlauch-tér kiszögelyét emelte ki erre a célra, de akkor még

nem volt ez a 4-es számú útszakaszról. Ennek az útszakasznak a megépítése miatt a szobor számára új helyről kell gondoskodni s azért a főispán, a polgármester és a művész ma délelőtt szemlét tartottak a város különböző helyein. A döntést a közeljövőben fogják közölni.

Február 21-re halasztották az Erdélyi Párt jótékony teadélutánját

Nagy rendezőgárda vesz részt a munkában. A sebesülteket meghívják és megvendégelik

Nagyvárad. Saját tud. Az Erdélyi Párt hölgygárdája eredetileg február hó 13-ra tervezte azt a teadélután, amelynek jövedelmét a Főméltóságú Asszony akciójára kívánja fordítani s amelyre meghívja a városunkban ápolt sebesülteket is. A közbejött honvédest miatt azonban a teadélután el kellett halasztani. Tegnap este összehívták a rendezőgárat, amely elhatározta, hogy a teadélután február 21-en, vasárnap este 6 órai kezdettel tartják meg a Pannónia-étterem helyiségeiben. A teadélutánon a Szigligeti Színház művészei fogják szórakoztatni a közönséget. Meghívják és megvendégelik a városunk-

ban ápolt sebesült honvédeket is.

A délután rendezősége a következő: Csernák Béláné, Bartsch Sándorné, Kovács Józsefné, Steiner Miklósné, Kelety Károlyné, Gábor Béláné, Kaczián Kalmánné, Gödényi Gabriella, Koppány Anna, Takács Valéria, Köntés Béláné, Karsay Ferencné, Bologh Józsefné, Barla Dezsőné, Kazinczy Irén, Fészl Józsefné, dr. Olasz Vilmosné, Putnik Bálintné, dr. Kovács Lajosné, Cséte Emilné, dr. Czeglédi Miklósné, dr. Erdélyi Gáborné, Petry Gyuláné, dr. Koltz Jenőné, Scholtz Klára, Soltész Kalmánné és Baross Mihályné.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Denevér.
BELVÁROSI: Fehér orgonák.
KORONA: Tiszavirág.
CASINÓ: Vaskorona.

MAGYAR HŐSÖK

A hősiesség győzelmes erejének ragyogó példáját mutatta a Don menti őszi harcokban Dezső István gépkocsizó lövészszázalébeli főörzsermester, amikor egyenlően erőviszonyok között is felvette a harcok ellenséges páncélosokkal.

1942. szeptember 12-én zászlóalj támadást intézett Sztorozsevoje mellett a nagy tüzerővel szovjet támpontok ellen. Százada a zászlóalj barátságán tört előre s ennek szélső szárnyán vezette lendületes rohamra szakaszát Dezső István főörzsermester is. Dezső István mindenütt előhaladva elsőként küzdötte le a szovjet erők ellenállását s eközben sok orosz foglyot ejtett, azoknak parancsnokával, egy századdal együtt. Az ellenség a lendületes magyar támadást egy harckocsikkal is támogatta zászlóalj oldalról megindított ellentámadásával akarta megghusítani. Az ellenség gyalogszáadaival hat szovjet harckocsi tört saját zászlóaljunk oldalába s elsősorban Dezső István szakaszának szárnyába.

Dezső Istvánt ez a nagy tüzerővel és páncélosokkal végrehajtott ellenlökés sem rendítette meg s bár páncéllhárító nehézsúlyverei nem voltak, vakmerő elszántsággal felvette a küzdelmet az ellenséggel, annak gyalogtámadását hatalmas tüzzel visszaverte, majd mikor a harckocsik ágyutüz alá vették őket, kiválóan megválasztott tüzelőállásokból olyan hatalmas golyószórótüzzel válaszolt erre, hogy a szovjet harckocsik is elkarányaiódtak a mögöttük újból gyülekezett gyalogság is széjjelszórvva lútt vissza.

Re kell jelenteni a gyárak és ipari üzemek jövő évi faszükségletét

Nagyvárad thj. város polgármestere 1004-1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A város tűzifa szükségletének biztosítása érdekében felkérem a gyárak, nagyobb és kisebb ipari üzemek, valamint a kereskedések vezetőit, hogy az 1943. évi május hó 1-től 1944. május hó 1-ig terjedő időre szóló tűzifa szükségletét sziveskedjék a Közelelmzési Hivatallal legkésőbb február hó 20-ig írásban közölni. A beadványon, illetőleg a postai boríték külső oldalán kérem feltüntetni a következő szöveget: „Gyár 1943-44. évi tűzifa szükséglet”.

Felkérem az érdekelteket, hogy a szükségletre vonatkozó bejelentéseket idejében adják be, hogy a városi tűzifa ellátásának érdekében a Miniszteriumhoz pontos igénylést nyújthassak be. Ezen bejelentés csak informatív jellegű és nem azt jelenti, hogy a város feltétlenül gondoskodik az illető üzem tűzifaellátásáról. Minden üzem maga tartozik a tűzifa szükségletét továbbra is biztosítani. Nagyvárad, 1943. február hó 12-én. Dr. Soós k., polgármester.

Egyhangúlag választák meg az új finn államelnököt
Érdekes tapasztalás a finn-ugor népek háborús részvételéről

Helsinki. (MTI.) Ryti elnök mandátumának lejártával február 15-én került sor a választásra. A finn képviselőház az elmúlt évben úgy határozott, hogy az új elnök megbízatása csak két évre szól. Az elnökválasztást a finn alkotmány értelmében 300 elektor végzi. Ezek péntektől kezdve értekezletet tartanak. Előzetes tárgyalásaik célja, hogy a választás egyhangú legyen.

Helsinki. (MTI.) Az *Ajan Suunta* délutáni lap a finn-ugor népek háborús részvételének erkölcsi jelentőségét emeli ki. A finn-ugor összetartozás eszméjének követői nem építenek légvárakat, csak azt tartják szem előtt, hogy megteremtsék Finnország, Magyarország és Észtország népeinek közös együttműködését, kölcsönös kulturális támogatás formájában. — Finnország és Magyarország ma önálló államként harcol. Ha a jövőben véglegesen rendezik majd az európai államok helyzetét, bizonyos, hogy sulyosan lathatós az egész finn-ugor népcsalád férfias részvétele Európa védelmében a keleti barbarizmus ellen. Földrészünknek azt is észre kell venni, hogy a finn, magyar és észt nemzet nemcsak harcos nemzet, hanem tiszteletet érdemel kulturája is. Joga van tehát élni és fejlődni.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a **MAGYAR LAPOK**-at.

Honvédeink arcvonalán tombol a keleti front legkeményebb elhárító csatája

Román illetékes helyről cáfolják a forradalmak és zavargások hírét. Churchill elismerte, hogy a szövetségesek tengeri veszteségei súlyosak

Bukarest. (MTI.) Az Interinf jelenti: Az utóbbi napokban egyes külföldi újságírók olyan híreket közöltek, mintha Romániában forradalmak, zavargások és más súlyos események játszódnak volna le. Ezzel kapcsolatban illetékes román helyen

megállapítják, hogy ezek a hírek légből kapottak.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat hivatalosan jelenti, hogy Churchill és Roosevelt megbízottja Csungkingban megbeszélést folytattak Csangkajakkal. Tárgyaltak Wawell táborokkal is.

Kiváló teljesítményt mutatnak fel a magyar páncélosok

(MTI.) A szovjet hadszíntéren — mint a Magyar Távirati Iroda értesül — különösen a Don és a Donec közötti térségben folynak még igen elkeseredett harcok. A bolsevisták és a velük szemben álló szövetséges erők között heves támadások és ellentámadások váltakoznak. A harcsterület északi részében kemény elhárító küzdelmeket vívnak a honvéd seregek, míg a hadsereg más részeinél nem történt jelentősebb esemény. A nehéz és súlyos harcokban önfeláldozóan támogatták a harcoló kötelékek küzdelmét a magyar páncélosok, akiknek vitéz és hősiességét magatartásuk

honvéd hadsereg parancsnoka napi-parancsban emelte ki. E néhány esztendő multra visszatekintő fiatal fegyvernem a merev rendszerű védelmi harcokban csak csökkentett és helyi szerephez jutott. A mozgó hadviselésre történt áttérés óta a magyar katona hagyományos vállalkozó szellemének bátorságának és leleményességének minden értéke megnyilvánul a páncélosok fáradhatatlan tevékenységében. Az időjárás különben változik. Gyakori hóviharak vannak. A hőmérősklet továbbra is enyhe az időszakhoz képest.

Ujabb sikereket ért el a német elhárítás a keleti front déli szakaszán

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal déli részén a súlyos harcok tovább tartanak. Szerdán ennek a szakaszban több helyen jelentős elhárító

vonal déli részén a súlyos harcok tovább tartanak. Szerdán ennek a szakaszban több helyen jelentős elhárító

eredményeket értünk el és a szovjetnek emberben és hadianyagban súlyos veszteséget okoztunk. Nyugat-Kaukázusban helyi jelentőségű harcok. Novoroszijiszktól délnyugatra partraszállt ellenséges erőkkel szemben eredményesek voltak ellentámadásaink. A Donec felső folyásának területén az ellenség minden támadását véres veszteséget okozva visszavertük. Egy szovjet csoport körül a gyűrűt még szorosabbra vontuk. Oskoltól nyugatra a bolsevista csapatok a szerdai nap folyamán megkísérelték tömegtámadásaikkal egyes védelmi pontokon leküzdeni a német erőket és ezáltal megakadályozták a mozgó hadviselést. Az előrehajszolt ellenséges erőket szétvertük és megsemmisítettük. Ezen a szakaszon 40 ellenséges páncélost megsemmisítettünk. A légierő nagy kötelékei ismét hatalmas támadásokat intéztek az ellenség menetszlopai, csapatösszetörölődési és járművei ellen. Az ellenség a Ladoga-tótól délre eddig folytatott támadásait, amelyek semmilyen előhaladást nem eredményeztek, más arcvonalszakaszokra helyezte át. A támadások bár páncélosok és csatapultógépek támogatással, eredménytelenek maradtak. Egy helyi betörési ponton még folynak a harcok. Ezen az arcvonalszakaszon harcrepülőink éjjel-nappal bombázták az ellenséges páncélos készletet állásokat és utánpótlási közlekedést. Február 1. és 10. között a keleti arcvonalon 351 szovjet páncélost szétlőttünk, vagy zsákmányoltunk.

A megszállt nyugati partvidék elleni ellenséges berepülések során hét gépet lelőttünk. Német harcigépek szerdán Dél-Anglia sok helységét támadták.

Erős szovjet páncélos-támadást vertek szét a déli frontszakaszon

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A keleti arcvonal déli szakaszán a német páncélos kötelékek támadásai fontos területeket tisztítottak meg az ellenségtől. A Kaukázus nyugati részében német harci repülőik jó eredménnyel támadták a szovjet erősítéseket. A Don torkolatvidékén a bolsevisták oldaltámadást kíséreltek meg az Azovi-tenger jegén át. A támadás összeomlott a német fegyverek tüzeiben. A Don középső szakaszán súlyos de rendkívül sikeres elhárító harcok voltak. A középső arcvonalszakaszon a bolsevikiek erős páncélos támadást indítottak. A támadó bolsevista páncélosok

Legendába illő hősiességgel és önfeláldozással küzdenek a magyar páncélosok

Haditudósító főhadnagy, aki a páncélos ágyuját is jól kezeli. Hős tisztok, hős honvédek

Róma. (MTI.) A *Telegrapho*, valamint a *Risto del Carlino* olasz lapok szerint a magyar honvéd seregek hősi küzdelmeiről érkező részlethei képet nyújtanak azokról az elkeseredett harcokról, amelyek Voronyezstól délnyugatra eső térségben a legutóbbi hetekben lefolytak.

Január 12-én 40 fok körüli hidegben átláthatatlan sűrű ködben igen sok páncélossal támogatott bolsevisták tulereje elől a magyar zászlóalj kitérték, de elrekeszték a támadást, sőt az ellenséget majdnem kiindulási pontjáig vetették vissza.

Január 15-én még hatalmasabb tömegeket indított az ellenség a magyar kötelékek ellen, amelyek javarésze elszánt hősiességgel szembeszállt. Önfeláldozóan vetették magukat a harcba. Az egyik haditudósító főhadnagy munkája közben január 19-én egy harcoképtelenné vált magyar harckocsit vett észre. Mint kiderült a harckocsi ágyukezelője halott volt, vezetője pedig ájult. A haditudósító főhadnagy nyomban kiemelte a halott

bajtársát, a megbénult harckocsivezetőt saját autójába emelte, ő maga pedig beszállt a harckocsi ágyujába mellé. Magához terítette a harckocsivezetőt és haladéktalanul támadásra indult. Bár sohasem kezelte ágyút rövidesen három ellenséges páncélost lőtt ki és egész nap részt vett a harcok folytatásában.

Ugyanezekben a harcokban halált megvető bátorságával adott példát egy magyar páncélos ezredes. Ujból és újból támadásra lendítette harckocsiját, bár a legegénylőtlenebb erőviszonyok közé került. A küzdelemben az ezredes megsebesült és számtalan sebből vérzett, az utolsó töltényig harcolt és életét áldozta ronccsá lőtt harckocsijában.

Számtalan hősi magyar fegyvertény közül kiemelik a lapok annak a magyar huszár őrnagynak küzdelmét, aki maroknyi huszár osztaga élén hat órán át kitartott sündisznóállásában. Az őrnagy vállát és karját átlőtték, sisakját két helyen áttörték a golyók, mégis rendületlenül folytatta a harcot és ragyogó kitartásával lehetővé tette,

hogy a bekerített szomszédos magyar honvéd kötelékek ki tudták magukat vonni szorult helyzetükből.

A lapok hasonló meleg elismeréssel említik annak a 17 zászlósának és hadnagy parancsnokuknak példáját, aki két pótlásként indítottak útnak a harctérre még a keleti csata kezdete előtt és akik az arcvonal mögött fekvő egyik kisvárosban voltak. A zászlósok hadnagy parancsnokukkal a betört ellenséges harckocsik fogadására összeszedték a városban lévő utánpótlási és élelmezési legénységet és védelemre rendezkedtek be a helység egyik nagyobb épületében. A bolsevisták 15 ágyúval tűz alá vették az épületet, amely egyre nagyobb mértékben vált düledező romhalmazzá. A bolsevisták hangszóróból megadásra szólították fel őket. Hősiességüket siker koronázta, mert a magyar és német ellentámadás kiszabadította őket. 20 páncélost kilőttek, nyolcat foglyul ejtettek.

Ezeket a részleteket kívül a lapok számos harcimozzanatról közölnek jelentést.

Nagyvárad város legújabb térképe
 nagy fali 2 P, kisebb színes 180 P kapható
 a MAGYAR LAPOK kiad. hivatalában

célosok közül kilencet a német páucélos elhárítók, 11-et a német zuhanóbombázók pusztítottak el.

Churchill szerint a tengeri veszteségek késleltetik a hadműveleteket

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat szerint Churchill az alsóházban még kijelentette, hogy a szövetségesek tengeri veszteségei súlyosak és késleltetik a hadműveleteket. A veszteségek túllépték azokat a határokat, amelyekkel Anglia számolt. Sajnálja, hogy Stalin és néhány tábornoka nem jelent meg Casablancában. A szövetségesek számára Németország megsemmisítése kiöbreváló a Japán elleni döntő háborúnál. Kijelentette azután, hogy nem akar olyan reményeket támasztani, melyek szerint Észak-Afrikában a szövetségesek újabb gyors sikereket érnek el. Az ilyen sikerek talán bekövetkeznek, talán nem. Az északafrikai angol csapatok jelenleg amerikai parancsnokság alatt állanak.

A németek több tengeraltjáróval rendelkeznek, mint valaha

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti. Mint Londonból jelentik, a Daily Herald szerint a brit közvélemény számára kiábrándulást okozott a német tengeraltjáró fegyvernem elleni szövetséges rendszabályok eredménytelensége. A lap megállapítja, hogy a német tengeraltjáró támaszpontok ellen intézett légitámadások nem jártak eredménnyel. A németek minden légitámadás ellenére több tengeraltjáróval rendelkeznek, mint valaha. Angliában ezért egyre jobban beszélnek arról, hogy az utóbbi időben nagy mértékben megnövekedett az elsüllyesztett hajók száma. A brit tengerügyi hivatal rendkívül nehéz helyzetbe került. Nagy aggodalommal néznek a tavasz elé.

Találkoztam Nagybánya lelkével

Nagyvárad, február hó.

Jelentem alázatosan, bevonultam a szerkesztőségbe. E pillanatban még nem tudom, mennyi időre, talán már hetek múlva ismét szükségessé válnak veterán szolgálataim, de addig is igyekszem visszazökkenni a polgári élet rendes kerékvágásába, amelytől két és fél hónapra eltérítettek a nagy idők.

Meghatottan és tétován járnak újaim irógépemen. A viszontlátás öröme s egy egészen más világ bucsuztatásának különös mélabúja vegyül hangulatomban s legszívesebben az elmúlt két és fél hónap tapasztalatait, benyomásait foglalnám vidám és megilletődött, büszke és alázatos mondatokba, keverve bennük a polgár és a katona meglátásait, — de ennek most nem lehet itt az ideje.

Mégis Nagybányáról szeretnék írni, erről a tündéri városkáról, a híres Kereszthegy alatt, amelynek utcáin két hónapon át kopogott a csizmám, szolgálati utakon s a szabad órák szórakozásait keresem. Munkába induló aknászokkal találkoztam hajnali derengésekben és festőkkel a koradélutáni aranyos verőfényben, ahogy hóban tapadón tiporva, gémberedett ujjal tartva ecsetet, palettát, rögzítették vászonra újból és újból a romantikus utcaszéleket, a Liget bokrait, a Klastromrét remek panorámáját s a környék tájait, mint a nagyvilág, a természet e meghitt szögletének szerelmesei, akik örök, kínzó nyugtalansággal térnek egyre vissza ugyanahhoz az eszményhez, hogy az alkotás lájz örömeiben egymásüljenek vele... És tündök szemmel figyeltem a kedves, élénk, helyenként ódon veretű, másutt modern csillogású városka népének életét, amint a dolgozó és a bohém lélek drámai zavarában leng s ingadozik a bányászlámpa és a festőpaletta végletei között.

Bajtársi összejöveteleken vettem

részt, a tiszti társaság kedvteléseiben, amelyek színhelyein mindenütt a város lelkével volt meglepő találkozásom. Cukrászdában, vendéglőben, egyesületi nagytermekben művészi festmények sora a falon, országos csengésű nevekkel és olyanok kezgyeivel, akik egy életen keresztül alig tudtak kitörni a helyi híresség határain át. Kispolgári és munkáslakásokban fordultam meg, ahol a kincstári munkaváltás idején nyílt barna zubbonyok alól vetkőzik ki a hányából hazatért aknász testének leheletével s ahol eredeti rajzok izékes keretben őrzik a családtagok hajdani képe-mását s meglepő szakavatottsággal papírtelkekről, metszetekről, fényhatásokról és művészi megoldásokról beszélnek az emberek. Kevés kutatással meg is lehet ismerni mindenütt a házakban észlelhető intellektuális emelkedések — és gyakran erkölcsi elhajlások — eredetét: a helyi telep valamelyik művésze, vagy a magyar Barbizon varázslatától idevonzott idegen testő lakott itt egy régeltűnt, emlékes nyáron s hagyta itt, talán lakbér fejében, ecsetjének, színes ceruzájának nyomát. És nyaralók visszamaradt ereklyébe ütközöm. Kedves, jó emberek voltak, kirándulásra vitték magukkal a család tagjait a Bodi-tóhoz, meg a Rozsályra, megismertették őket a természet-látás magasabb örömeivel s egyuttal új szemléletekkel bővítették életfelfogásukat, amelyek kirívó eltelíteteket jelentenek meg az anyagi megköltőségekben magasabbra lendülni nem tudó polgári színvonalakon.

Erős élet-igénylésben mutatkozik meg ez; nem látom kisvárost, amelynek népe így szeretné a szórakozást. Az István-szálló színház-vendéglő-kávéház-cukrászda komplexuma nyújt ennek szerencsés területet; a moziba nap-nap mellett elővetelben is csak nehezen lehet jegyet kapni, a cuk-

rászdában színesen zsutolódnak a legkülönbözőbb társadalmi osztályok edesszáju szektáriánusai, az István előtt eleven korzó hullámzik, a kölcsönkönyvtárakban buzgó fiatalok rajai böngésznek új szenciációk után, a jégen boldog ütemben, sűrűn ringanak a párok és ünnepnapokon üde csoportok indulnak el a sí- és szánkósport élvezetei felé.

Aranyos hely ez. Olykor fájdalommal érzem, hogy csak a katonatiszt távolibb nézőpontjából figyelhetem és nem vegyülhetek el mozgalmasságában azzal a bohém öntelenséggel, amelyre itt mindenki hajlamos. Egyszer, egy tündöklő nyáron kell eljőnnöm ide, térdnadrágban és hátizsákosan, lángoló szívvel és telt pénztárcával, hogy kifürkészhessem a Liget lombsuttogásának, a Zsazar csobogásának s lelekes zürös zsongásának titkait.

JAVOR BÉLA

Tejjegyek beváltásának rendje

Nagyvárad thj. város polgármestere 1007—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomásomra jutott, hogy a tejjeggyel ellátottak a tejet nem veszik át, illetőleg nem váltják ki. Hogy a kiosztásra rendelkezésre álló tejmenyiség tőnkre ne menjen, ezért értesítem a város közönségét, hogy a tejjeggyel ellátottak részére Kaszárnyatér 17. és Báthory-utca 1. szám alatti tejkiosztókban a tejjegyeket részére 13—16 óráig mérnek ki tejet, a fennmaradó mennyiséget pedig 16 óra után az O. M. T. K. nagyvárad fiókja más, gyermekek családok között fogja kiosztani.

Nagyvárad, 1943. február 12.

Dr. Soós s. k. polgármester.

A titokzatos jelvény

Írta: I. R.

Bélték Gyurka volt a legvidámabb csapali fiú. Mindig mosolygó, kedves arcát ismerte és szerette mindenki. Alig lehetett elhinni, hogy az a lehorgasztott fejű, szomorú alak, aki végigbaktat a fő-utcán, azonos a mi Gyurkánkval.

Kora délelőtt van. Már bögnök a motorok a gyár fölött, aprótestű, villámgyors vadász csap le a magasból. Gyurka fel-felneáz az egymástkergető fémadarakra, azután csak továbbra is le-sütött fejjel rojja az utat. Bizonytalanul jár, mint akinek a járással egyéb célja sincs, mint az időt agyonütni. Nem is akar ő sehova sem menni, a fejét szereti egy kicsit kiszellőztetni.

Mint a földrengés, olyan váratlanul szakadtak rá délelőtt az események. Apa bejelentette, hogy már nem mehetnek tovább a dolgok, magyarán is miérte, de ebben a feldúlt állapotában képtelen volt megérteni. Csak egyet fogott fel az agya az egészből és ez a tény kizárt minden mást. A család anyagi ügyei nem engedik meg a további iskolázását.

Vágyó szemekkel nézte újra a keringő acélmadarokat. Ez volt minden álma, igen, ilyeneket szeretett volna ő is ter-

vezni valamikor... már nem is tudja, mikor... régen.

Milyen szeretettel építette évek óta minden modelljét s benne már a lelki szemével egy-egy versenyyőztes nagy repülőgépeinek csiráját látta. Hogy készült minden kis apróság, milyen nehézségek közt. Gazdagok sohasem voltak, mindent magától vont el. Innen-onnan összeszedett kis zsebpénzeit gyűjtötte sokszor nagyon hosszú időn keresztül, hogy egy pár méter gumit, léceket vagy bevonópapírost vehessen. Könnyű volt lemondani mindentől, hiszen életének nagy célja lebegett állandóan előtte. Tudta, hogy a nehézségek még csak ezután fognak kezdődni, de sohasem csüggedt el.

Most aztán mindennek vége. Éveket hiába küzdött, takarékoskodott.

Ujságáros rohant el lélekcsakadva mellette: Óriási lopás a hadügyminisztériumban! Ellopták a legújabb harci-gép titkos terveit! Húszszor pengő jutalom!

Gyurka szájánál még keserűbb lett a reggel óta odavésődött ránc: Az én repülőgépterveimet biztos nem fogja ellopni senki. Gondolkodni sem tudott

már, gépiesen vizsgálta járás közben a lábai alatt elmaradó kockaköveket.

Bejártult a mellékkutatóba, amint elhaladt a sarok mellett, kis fényes tárgyat vett észre, alig láthatóan beszorult a járda és a fal közé. Egy jelvény. Gyurkának a modellezésen kívül volt egy titkos szenvedélye is: a jelvénygyűjtés. Otthon, dobozában szép rendben elrakva, a különböző autómárkákétól az egyesületi jelvényekig mindent meg lehetett találni. Ilyent azonban még ő sem látott eddig. Mint féltett kincset emelte fel és nézegette egy darabig. Sima, egyszerű vörösré színezett jelvény volt. Közepén egy sötétlőkör és abban egy vakítófehér háromágú csillag. Még csak nem is emlékezett rá, hogy valaha hallott volna ilyen jelvényről. Az eset egy pillanatra kiköszöntette kínzó gondolataiból, de azok most újult erővel rohanták meg. Elgondolkozva kabáthajtókájára tűzte. Lassan bandukolva elindult hazafelé.

Már jódarab utat tett meg s egyszerűre az a határozott érzése támadt, hogy követik. Az érzés annyira erős volt, hogy lerázta kellemetlen gondolatait és felfigyelt. Gyors lépéseket hallott a háta mögül, mint amikor valaki siet, hogy az előtte levőt minél előbb utólérje. Járás közben önkéntelenül hátrafordult és egy elegánsan öltözött középkorú urat pillantott meg maga mö-

gött, láthatólag utól akarta érni. Az eset felkeltette az érdeklődését és nem feltűnően, de mégis lassított, hogy alkalmat adjon az ismeretlennek a találkozására.

Néhány lépés és szemtől-szembe álltak egymással. Az idegen tetőtől-talpig végigmérte Gyurkát, óvatosan körülnézett, karjával nagyot lendítve, hüvelykujját feltűnő mozdulattal átdugta a középső gomblyukán, majd félrehajtotta a felöltőjét, hogy Gyura megláthassa a jelvényt a kiskabát kihajtóján.

Hm! Ugy látszik, valami titkos társaságba keveredtem; villant át Gyurka agyán a gondolat. Mindegy! Most már végigjártam, hátha valami érdekes lesz belőle.

A következő pillanatban arcán a belől érzett megütődés legkisebb nyoma nélkül ugyanolyan szertartással felelt az idegen üdvözlésére, mint azt az előbb látta.

Igyekszett olyan megszakottan cselelni, mintha egész életében egyebet sem tett volna.

Jól látta: sikerült! Az idegen arcáról a gyöny legkisebb árnyéka is eltűnt. Bártságot mosollyal nyílt a belső zsebébe és finom bőrtárcát húzott ki belőle.

— Cseréljünk tárcát, uram.

(Folytatjuk.)

Igy élnek odaát maradt véreink

A déterdelvi magyarság életének januári eseményei

Ujév napján a temesvári magyar alakulatok vezetői megjelentek a temesvári Magyar Házban, hogy az új esztendő alkalmából köszöntsék Martzy Mihály tanárt, a Magyar Népközösség bányászati tagozatának elnökét. Elsőnek Teleki Endre tanár a Bányászati Népközösség kulturális alelnöke üdvözölte Martzy Mihály elnököt. A romániai magyarság helyzetéből kiindulva, kívánta, hogy a közösség érteke minél tökéletesebb legyen és hogy mindenki teljes megértéssel támogassa a vezetőket munkájukban. A Magyar Népközösség nevében hálás elismeréssel adózott Martzy Mihály elnök fáradságos tevékenységének, biztosította a bányászati magyarság ragaszkodásától és szeretetétől. — Kifejezte egyúttal a Bányászati magyarságának Gyárfás Elemér dr. országos elnök tiszteletreméltó egyénisége és nagyszámú munkája iránt való igaz elismerését és őszinte háláját. Ennek a munkának jelentőségét — ugymond — teljes mértékben értékelni tudja a magyarság.

Temesvár magyarsága két és fél millió lejt gyűjtött szegényeinek

Martzy Mihály elnök hálásan köszönte meg az üdvözléseket és az egyesség szükségét hangoztatta. Ezután megköszönte a népközösségi tagozatok áldozatkészségét. Az utóbbit egy kiragadott példával kívánta megvilágítani. Temesvár városi tagozatának tagjai az 1942—43. évi téli segélyre két és fél millió lejt ajánlottak fel. Ez a nagylelkű áldozatkészség lehetővé tette, hogy eddig, vagyis októbertől kezdve az utóbbi három hónapban, — a következő segélyeket utalták ki: 465 szegény család részesült segélyben és a gyermekkönyvhákon élelmezést kapott 475 gyermek. A családok támogatására eddig szétosztásra került: 10 vagon fa, 332 méter mázsa élelmiszer, 75 mázsa zöldség és főzelékféle, négy méter mázsa zsír és hús. Az iskolásgyermekok felruházására az ünnepek előtt 200 pár cipőt osztottak ki — ebből 170 pár új és 30 pár javított cipőt, azután 200 rend ruhát, kabátot, nadrágot fiuknak, szoknyát, blúz leányoknak — és 200 pár harisnyát. Ezekon felül a Népközösség adta rendszeres támogatások utalása nem érte, gyorssegélyekre összesen százötvenezer lejt jutott.

3 millió lejt tőkével magyar szövetkezet alakult Brassóban

Ismeretes, hogy Brassóban hónapokkal előbb mozgalom indult magyar fogyasztási szövetkezet létesítésére. A gondolatot magáévá tette az ottani magyarság minden rétege s miután a jegyzékek komoly alaptökeket eredményeztek, a mozgalom vezetői megtehették a szükséges lépéseket az

alakuló közgyűlés összehívására. A január 13-án tartott gyűlést Szale Béla dr. az előkészítő bizottság elnöke nyitotta meg. Vázolta a szövetkezés célkitűzéseit, majd utána Csákány Béla dr. ismertette az alapszabályokat. Ezután a közgyűlés kiadta a brassói „Hangya” fogyasztási szövetkezet megalakulását és ennek a nagyenyedi „Hangya-Furica Szövetség”-hez való csatlakozását. Héja Albert

római katolikus lelkész javaslatára a gyűlés megválasztotta az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjait. A szövetkezet 3.000.000 lejt kezdő tőkével indult. Sikerült üzlethelyiséget bérelni az egyik legforgalmasabb központi városrészben. Az üzlethelyiség berendezéséről is gondoskodtak már, úgyszintén szakképzett üzletvezetőről is. A szövetkezet tehát rövidesen megkezdheti tevékenységét.

Kedvezőn a magyar népesség helyzete Temesváron

Temesvár város statisztikai hivatalának főnöke a múlt év népességi statisztika adatainak egy részét már feldolgozta. Temesvárott a város lakossága körében az 1942. év során 402-vel nagyobb volt a halálozások száma a születések számánál. Csak a román lakosságnál haladta meg a születések száma a halálozások számát. Eszerint született 518, meghalt 432 román, a lélekszám növekedése 85. A magyaroknál 186 születéssel szemben 297 volt a halottak száma. A németek közt 344 születés és 540 halálozás volt, a szerbeknél 20 születés, 46 halálozás, a zsidóknál 64 születés, 174

halálozás, egyéb nemzetiségűek között 19 születés, 60 halálozás. A fogyatkozás tehát a hivatalos kimutatás szerint 11 magyar, 196 német, 26 szerb, 113 zsidó, 41 egyéb nemzetiségű.

A statisztika foglalkozik a Temesvárott meghalt, vagy született vidékiekkel is. 1942-ben Temesvárott meghalt 151 vidéki román lakos és született 62, vagyis a halálozás 89 esettel haladta meg a születések számát. Magyar született 27, meghalt 39, német született 70, meghalt 71, szerb született 6, meghalt 6, zsidó született 1, meghalt 1, más nemzetiségű született 5, meghalt 3.

Felépítik Stalingrád védőinek hősi emlékművét

Közvetlenül a harcok után a csatatéren merít művészi ihletet a német emlékművek építője

Az Uj Fehérvár írja: A stalingrádi hősi eposz ünnepélyes hangjai lassan elcsitulnak és a német nemzet a töle megszokott gyorsasággal, ugyanakkor, amikor a hatodik hadsereg helyébe egy új hatodik hadsereg állt, hogy ez a jövőben megfizessen Stalingrádért, a német nép máris óriási összegekkel járul hozzá egy akcióhoz, amely a világ egyik legnagyobb szabású emlékművével akar örök kifejezést adni a Birodalom hálójának. Ez az emlékmű, a jelek szerint akkora és oly tömör, igazi germán stílusú építmény lesz, amelyet ember még nem látott a Földön.

Kreis Vilmos, a német katonasíremlékek hivatalos megszervezője már dolgozik a Hatodik Hadsereg Dicsőségének Emlékművén. Az ügyvel kapcsolatban érdemes megismerkedni az az emberrel, aki mögött az egész német nép tisztelete és megbecsülése áll.

Kreis még fiatal egyetemista korában tünt ki építészeti monumentalitásával. Mikor kiirták a pályázatot a lipcsei Népek Csetája emlékmű építésére, általános meglepetésre ő nyerte el az első díjat. Hogy mégsem az ő tervei szerint épült meg az emlékmű, annak oka az akkori liberális német körök rosszindulata volt. Ki adta bár neki a nagydíjat, de az ügy anyagi hasznát és a vált dicsőséget mások aratták le. Egyszerűen elmulasztották, félretolták, nem vettek róla tudomást, de még azt a zsűrit is elűzték, amely Kreis számára a nagydíjat odaitélte.

Az építész erre teljesen visszavonult s csak akkor kerül előtérbe, mi-

kor Hitler Adolf uralomra került. Most aztán teljes arányában mutatkozhattak meg Kreis nagyvonalú életcéljai. A Rajna mellett ő építette meg a világhírű Szabadság Terét, amelyhez hasonló még egy nincs a világon. Ő tervezte meg a narvikai hősi emlékmű utólrétegetlenül fenséges oszlopait, a varsói Viszula partján, a Végezésekben és a La Manche csatorna partján az elesettek emlékműveit. Ő építette meg az Olimposz alján és a krétai hegységben a német hősök dicsőségét hirdető hatalmas emlékművet.

A művész arról nevezetes, hogy magas kora ellenére közvetlenül a csaták után meg szokott jelenni a harctereken mielőtt a pusztítás nyomait eltűntették volna. Így szerzi közvetlen benyomásait s így tudja műveit a környezethez legjobban alkalmazni.

Legnagyobb műve eddig a drezdai repülőparancsnokság megépítése. — Egész városrészt épített át s az óriási épületek előtt olyan gyakorlótereket képzett ki, hogy aki felmászik a hetven méter magas és a birodalom ifjúságának ajánlott toronyba, onnan olyan látvány tárul elébe, amelyet ritkán láthat a világban.

Hogy ez az ember, aki a tömör Bismarck-emlékművektől a legfinomabb római oszlopcsarnokig mindent épített már, most a stalingrádi hősök mindent felülmuló aranyú emlékművét tervezi, már egymagában is biztosítja, hogy ez az emlékmű a világ nyolcadik csodája lesz, olyan csoda, amelyet a hősiesség csodálatos, feledhetetlen alakjai megérdemelnek.

Együnk sok vitamint!

Szervezetünk ellenálló és úde lesz. Kifűnű zamaü

hibátlan **fajalmák**
P. 1'60-tól P. 2'60-ig
Jurcsánál Mussolini-ter
Telefon 11-96

Levél a divatos falusiakhoz

A Magyar Vetés írja:

„Minap a csiksomlyói Kalot Népfőiskolában táncdelutánt rendeztünk. Jövögetnek a legények s a lányok bé a táncba s egyszer hát kutyaterengtet, engem a guta majdnem megüt, hogy mi van egyiknéhány lányuk a fején. Nem tudtam elgondolni, mosogató-e, portöröl-e vagy mi a büktüti van a fejekre téve? Meges kérdezem az egyiket: „Hát a mi a süj te a fejedet?” Azt mondja ő: „A nem süj, mert turhán?” E, hogy a turbános fene egye ki a falu körül — mondom ánes — hát nem jobb volna a szép fehér fejkendő? „Hát — mondja a leányka —, most ejen a divat”. „A süj egyen meg divatostul!” — mondom, avval otthagytam.

Ej, Istenem, hova jutottunk, s mi lesz velünk, ha tovább is így haladunk. Ugy öltöznek a leányaink, hogy nem lehet őket megkülönböztetni a városi nagyságától. Csak ha beszélni kezdenek. Akkor már a második szavuk elárulja, hogy kicsodák, mint a varjút a károga. Nem gondolják meg, hogy a cifra ruhához műveltség is kell. A szép szöttest egy esztendőben kétszer vessik fel. Cifra városi rongyokban járnak. S ez a cifra nyomoruság leginkább azokban a falusiakban terjed el, akik közel vannak a városokhoz. Bacillusfordozól az iparos- és a polgári iskola 1—2 osztályát sikertelenül elvégzett leányok és a cselédek.

A legényeknél éppen akkora baj nincs, mert azok ha nem járnak is örökké harisnyába, de legalább nem húznak pantallót, mert nem szeretik, ha a szél ide-oda terengeti a lábszáraikon. Kivétel azok közül, amelyik városról cseppen haza. Ezek osztán olyanok, mint a rothadt alma a többi közt. Ezek terengetik a faluban az idegen, csúszkáló táncokat, a slágereket. Beszédjükben úgy hemzsegnak az idegen szavak, mint nyáron a szalonnában a nyűvek. Ha rajtam állna, ilyen nem engednék haza a faluba egyet se.

Falusi legény- és leánytestvéreim, gondoljátok meg jól a dolgot. Ne fusatok minden városi bolond után. Legyen jó nektek is az őseititek egyszerű, de annál szebb viselete. Vagy ha egyszer a városiak az Adámféle kosztümbe kezdenek járni, ti is abban járjatok majd? (A csiki 38 fokok hidegben?) Vigyázzatok, a divattal úgy ne járjatok, mint a varjú, amelyik liszbe hõngörödt, hogy szép fehér legyen, s az első kisebb eső után csupa csiriz lett a tolla!

Őszinte szívvvel köszönt egy falusi legény:

AMBRUS KÁROLY,
Csiksomlyó.

Olvassa és teresse a Magyar Lapokat

Pártolja a keresztény ipart!

Vasárnap ünnepli a csendőrség fennállásának évfordulóját

A Magyar Országos Tudósító je lenti: Február 14-én van a csendőrség felállításáról szóló törvény szentesítésének évfordulója. Ezt a napot a csendőrség csendőrnappént kezeli. A mostani viszonyokra való tekintettel ez évben a legszerényebb házi ke retek között tartják meg az ünnepséget. Ezen a napon a rádió is megemlékezik a csendőrség munkájáról és minden jó magyarérzésű ember meleg szeretettel gondol a csendőrség munkájára.

Csütörtökön tartja újjalakuló gyűlését a Vöröskereszt biharmegyei választmánya

(Nagyvárad.) Dr Cziffra Kálmán, Bihar vármegye főispánja már a múlt év elején lépéseket tett, hogy a Bihar vármegye területén működő Vöröskereszt fiókegyletek tevékenységét előmozdítsa és egységes irányítás alá helyezze. E célból szükségessé vált a Vöröskereszt biharmegyei szervezetének újjalakítása. Dr Cziffra Kálmán főispán a Vöröskereszt országos elnökségével egyetértésben most kitzúte az újjalakuló választmány közgyűlést február 18-án, csütörtökön délelőtt fél 12 órára a vármegyeháza kistanástermébe.

A közgyűlés tárgysorozatán szerepel a tisztviselők megválasztása, a számvizsgálóbizottság megválasztása, az országos közgyűlésbe küldendő képviselők kijelölése, valamint a költségeloirányzat megállapítása.

Be kell jelenteni a hivatalok, intézetek, intézmények és kórházak jövő évi faszükségletét

Nagyvárad thj. város polgármestere (1903—1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A város 1943. évi május hó 1-től 1944. évi május hó 1-ig terjedő időre szóló tűzifa szükségletének összeállítása érdekében felkérem a város valamennyi hivatalának, intézetének, intézményének és kórházának vezetőjét, hogy az alá tartozó hivatalnak, intézetnek stb. 1943. évi május 1-től 1944. évi május 1-ig terjedő időre szóló tűzifa szükségletét írásban legkésőbb folyó évi február hó 20-ig sziveskedjék a városi Közélelmezési Hivattal közölni. A munkatorlás elkerülése végett kérem a beadvány, átirat, illetőleg a boríték külső részén feltüntetni a következő szöveget: „Hivatal 1943—44. évi tűzifa szükséglet”. A város tűzifa szükségletének biztosítása érdekében csak akkor tudom a megfelelő intézkedéseket megtenni, hogyha a szükségletéről szóló értesítések idejében bejutnak.

Ezen intézkedés csak informatív jellegű és nem azt jelenti, hogy a város feltétlenül gondoskodik a vállalat ellátásáról. Minden hivatal vezető tartozik a jövőben is a hivatal szükségletéről magának gondoskodni és azt valamelyik fakeskedőnél leköttni. Nagyvárad, 1943. február 12-én. Dr Soós s. k., polgármester.

Kossuth-serleget ajándékoztak a nagykárolyi honvéd tiszti fiúnevelő-intézetnek

Házi kápolnát szentelt fel Haász István tábori püspök az intézetben

Nagykárolyból jelentik: A nagykárolyi „Gróf Károlyi István Honvéd-tiszti Fiúnevelő-intézet” legutóbbi intézeti ünnepélyén serlegavató ünnepség volt. A serleget az egykori, Nagy károlyban működött „Kossuth Asztaltársaság” ajándékozta az intézetnek. Az avatóbeszédet vitéz Csuthy Gyula ezredes mondta. Ott volt Haász István katolikus tábori püspök is, aki aznap szentelte fel az intézet kápolnáját. Az ebéden jelen volt Károlyi Gyula gróf, titkos tanácsos, volt miniszterelnök, örökös felsőházi tag fele segítségével Károlyi Melinda grófnővel, két lányával, gróf Esterházy Mórinnal és Károlyi Emma grófnővel, valamint egyik unokájával, gróf Esterházy Mátyás dr.-al. A város

közönsége köréből meghivottak is voltak.

A katonai nevelő intézet a nagykárolyi gróf Károlyi-kastélyban van, amelyet Károlyi Gyula és felesége ajándékozott Nagykaroly felszabadulása után a honvédségnek erre a célra. Az kastély, amelyet az 1907 évben elhunyt Károlyi István gróf lovagvárri alakított át, a város közepén 16 holdas parkban áll és eszményi otthona a katonai nevelőintézetnek, amelynek növendékei a nagykárolyi kegyesrendi gimnáziumban tanulnak. A honvéd katonai nevelésben ez az első kísérlet, amikor a növendékek nyilvános gimnázium tanulóival vannak együtt, azonban a katonai intézetben laknak, ahol egyidejűen katonai nevelésben részesülnek.

Tanoncbérleteket bocsátanak ki a vidékről bejárók számára

50 kilométeres távolságon 19.80 pengőbe kerül a havi kedvezményes jegy

Nagyvárad. Saját tud. Városunknak is egyik legégetőbb kérdése az iparos utánpótlás és a tanonck elhelyezésének a kérdése. A tanoncotthon még nem készült el. A meglévő otthon a most elkészülő nagy otthonnal együtt sem tudja majd kielégíteni az igényeket. Szükséges lesz tehát, hogy a tanoncutánpótlás kérdésében más lehetőségekkel is számoljunk. A környék csak úgy tud tanonckokat adni Nagyváradnak, ha megkönnyítik a bentlakást, vagy a bejárást. Jelenleg sok diák jár be vonattal Nagyváradra s úgy látszik, hogy bármennyire megterhelés ez a diákokra és az iskolázató szülőkre, mégis ideiglenes megoldásnak jó. Ez a mód utat mutat arra, hogy tanonckok is követhetik a példát.

A bejáró tanonckok helyzetén kívánt segíteni a kereskedelemügyi miniszter, amikor elhatározta, hogy a vidékről bejáró tanonckok is kaphassanak

kedvezményes vasuti jegyeket. A régi munkás hetijegy helyett életbelép tetik a tanoncbérletet.

Az ujonnan engedélyezett tanoncbérlet így alakul:

1—10 km. távolságra	3.70
11—15 „ „	5.40
16—20 „ „	8.20
21—27 „ „	10.80
28—30 „ „	11.70
31—40 „ „	16.20
41—50 „ „	19.80
51—60 „ „	23.30
61—70 „ „	38.10

A munkás-hetijegy 6 hétköznapra szól, az új tanoncbérlet pedig az egész hónapra, vasárnapok kivételével. A kedvezmény kb. 30 százalékos megtakarítás s ezt sok szegény munkásifjú nevében örömmel köszöntjük. Viszont a diákok havibérletéhez viszonyítva még mindig magas árat fizetnek a munkásifjak.

Dr Deer József nagysikerű előadása az európai gondolatról

Nagyvárad. Dr Deer József budapesti egyetemi tanár, a Magyar Történettudományi Intézet igazgatója tartott előadást csütörtökön a szabadegyetem keretében „Az európai gondolat a magyar történelemben” címen.

A kitűnő előadó érdekes visszajelentései során reámutatott arra, hogy a magyarság mióta a kereszténységet felvette, állandó harcot folytatott a keletről beözönlő népekkel s a pogánysággal szemben az európai kultúra védőbástyája volt. Szent László városában — mondotta — különösen át kell éreznünk ennek igazságát, mert hiszen a nagy király hunjainak

harca — mint már korának történetírói is megállapították — a hit harca volt a hitelenség ellen. A továbbiak során az előadó vázolta Szent István keresztényi munkájának jelentőségét, valamint azt a titáni küzdelmet, melyet a magyarság előbb a tatár, majd a török vésszel szemben folytatott hiszen kitarva eszméi és eszményei mellett. A kereszténység övta meg — folytatta — népünket a török uralom alatt a vérkeveredéstől, a magyarság ugyanis kereszténységének tudatával szemben a hosszú időn keresztül tartó leigázottság ellenére sem hódolt be annak a népnek, melyet vallási öntudatánál fogva idegennek érzett

Kitért ezután a nemzeti öntudat alakulásának momentumaira megállapítva, hogy a nacionalizmus Európa népei között feltartóztatlanul fejlődött s alakul még napjainkban is. Az Európa-egység reménye — mondotta — legjobb esetben is erősen utópisztikus gondolat s Európa népeinek Európa-egység helyett az európai szolidaritás megteremtésére kell törekedniük.

A szépszámu hallgatóság hosszan tartó tapssal jutalmazta a mélyenszántó előadást, majd Vidor József, az Iskolánküüli Népművelési Bizottság titkára mondott köszönetet az előadónak és a közönségnek a szabadegyetem minden előadása iránt megnyilvánuló érdeklődéséért.

Ülést tartott az Erdélyi Párt réti körzete

Nagyvárad. Ismét lelkes ülést tartott az Erdélyi Párt réti körzete az Európa-szálló nagytermében. A teljes választmány sorában ott láttuk az ujonnan behívott tagok közül Hóbe Jenő raktárfőnököt és mint vendéget Soós Lajos városi főtitkárt. A gyűlést a magyar Hízekegy elmondása nyitotta meg.

Bejelentette ezután az elnök, hogy városunkba megérkeztek az első sebesült honvédek. Ezzel kapcsolatban felhívta az egybegyűltek figyelmét arra, hogy az Árpád vezér-úti imaház alsó előadó termében az egyházzás aszszonyai és leányai munkadélutánokat tartanak, melyeken sebesült honvédek számára kispárnákat és más szükséges dolgokat, a hadbavonultak hozzátartozói számára pedig különböző ruházati cikkeket varruak. Kérte a választmány tagjait, hogy hassanak oda, miszerint mindeo magyar nő kapcsolódjék bele ebbe a munkába. Ezután szeretettel üdvözölte Hóbe Jenő MÁV raktárfőnököt, a réti körzet ujonnan megválasztott alelnökét, aki szívből jövő szavakkal válaszolt.

Szabó Gyula szociális alelnök a február 7-iki, a Dobó Katica leány-polgáriban megtartott ünnepély nagy sikeréről számolt be. Közölte még az alelnök, hogy legközelebbi ünnepélyt a réti körzet március 14-én a Magyar Házban fogja megrendezni.

Kárenyhítést ítelt meg a törvényszék özv Janza Gyuláné részére

Nagyvárad. Saját tud. Érdekes kárenyhítési perrel foglalkozott a nagyváradai törvényszék dr Hegedüs Frigyes egyeshirája. A per előzményei a következők: Janza Gyula községi jegyző házat még 1927-ben árverésre bocsátotta az Agrár Takarékpénztár azon a címen, hogy a jegyző jelentős összeggel tartozik a pénzüzetnek. A házat 70.000 leiert Hocieszlávszky Kázmér, a bank akkori főtisztviselő vette meg a az Agrár Takarékpénztár ugyanakkor 350.000 leit — adósságtörlesztésekép — javára irt Janza Gyulának.

A jegyző özvegye röviddel ezelőtt kárenyhítési keresetet adott be Hocieszlávszky Kázmér ellen s a bíróság a most megtartott tárgyaláson úgy találta, hogy a ház valóban áron alul kelt el az árverésen. Ezért özvegy Janza Gyuláné felperes keresetének helyt adott s Hocieszlávszky Kázmért 4.960 pengő megfizetésére kötelezte.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40,
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adjuk vissza

ÚJ FŐNÖK A KORMÁNYZÓI KABINETIRODA ELÉN. (MTI jelenti.) A *Budapesti Közlöny* február 12-iki száma közli, hogy a Kormányzó Ur a miniszterelnök előterjesztésére Uray István m. kir. titkos tanácsost, a kabinetiroda főnökét állásától saját kérelmére felmentette. Igen értékes szolgálataiért legmelegebb köszönetét fejezte ki és neki a Szent István Rend középkeresztjét odamányozta. A kabinetiroda főnökévé Ambroz Gyula államtitkárt, az eddigi helyettesét nevezte ki a Kormányzó Ur öfömlétséggé.

Nehéz lélegzésre hajlamos, elhízott egyének számára, akiknél a rendszeres és könnyű székürülés fokozott fontossággal bír, a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz csaknem nélkülözhetetlen házi szer, mert hashajtó hatása gyors és biztos, enyhe és kellemes. Kérdezze meg orvosát.

ELTÚNT A GYUFA A FRANCIA PIACOKRÓL. A gyufahiány legfőbb oka az, hogy a dobozok előállítására a fa- és papírhiány következtében nagy akadályokba ütközik. A hatóságok felkérték a lakosságot, hogy üres gyufadobozait haladéktalanul szolgáltatassa be mindenki abban az üzletben, ahol vásárolni szokott.

Hármas ikrek születtek egy Pápa melletti faluban. Pápa melletti Tapolcafé községben Urögi Károly gazdálkodó fiatal feleségének hármas ikrei születtek. Mind a három fiúgyermek, közülük egy meghalt, a másik kettő, valamint édesanyjuk egészségesek.

400 PENGŐRE BÜNTETEK EGY ÁRDRÁGITÓT. Nagyvárad. Saját tud. Körösi Miklós 25 mázsa szénát mázsanként a meghatározott 9-10 pengős ár helyett 12 pengőért adott el. A nagyvárad-i törvényszék dr. Rozsly egyesbírája, mint uszorabíróság az árdragító férfit 400 pengő pénzbírsággal sújtotta.

FIA KOPORSÓJÁNÁL MEGHALT AZ ÉDESANYA. Szűcs János nagykaposi igazgató-tanító Elemér, Tibor, László és Béla nevű fiával együtt már közel két éve katonai szolgálatot teljesít. Fiai közül a 29 éves Elemér a múlt évben súlyos betegséggel került haza. Egy ideig kórházban ápolták, majd otthon édesanyja gondozta. A beteg fiú hétfőn meghalt. Az édesanya diszruhába öltöztette és amikor a koporsóját megcsofolta, összeesett és meghalt.

NEWYORKI LAP ELES TÁMADÁSA ANGLIA ELLEN. Genf. (MTI) A Német TI jelenti: Washingtonban nagy feltűnést keltett a *Wall Street Journal* newyorki lap vezércikke, melyben éles támadást intéz Anglia ellen, szemére vetve, hogy a háború után államilag ellenőrzött gazdasági élet megteremtésére törekszik.

HATÁRÁTLÉPŐK A TÖRVÉNYSZÉKEN. Nagyvárad. Saját tud. Csarnó Flóra és Jurca Flóra határmenti községekben román asszonyok és egy kiskoru leány az elmúlt évben átözötköztek Romániába, majd rövid idő múlva visszajöttek az országba. A nagyvárad-i törvényszék tiltott határátlépés címén most Csarnó Flórát másfél hónapi, Jurca Flórát pedig egy hónapi fogházbüntetéssel sújtotta. A kiskoru vádlottat dorgálásra ítélte a bíróság. Mindhárom ítélet jogerős.

NSE-TEAEST. A Nagyvárad-i Sport Egylet folyó hó 20-án 5 órától záróórán az Újságró Otthon összea helyiségeiben rendezti meg hagyományos tea-estjét, amely az ideai szegényes farsangban is kiemelkedő eseménynek ígérkezik. Az NSE tevékeny vezetősége tudatában van a hadbavonultak hozzátartozói iránt érzett kötelességének, mert az estély tiszta bevételének a felét a Kormányzóné öfömlétséggé akciójára ajánlja fel. Amint értesülünk, az estet igen körültekintően rendezik meg, az teljesen zártkörű, mivel csak a meghívottak és azok hozzátartozói jelenhetnek meg.

NE KÜLDJÜNK ROMLANDÓ ÉLELMISZER CSOMAGOT. (MTI) A posta vezérigazgatósága felhívja a postacsomagok feladóit, hogy gyorsan romló élelmiszert ne küldjenek az időjárás megenyhülésére való tekintettel, mert a gyors szállítás nem biztosítható.

ELFOGták A SIRALOMHÁZBÓL MEGSZÓKÓTT DÉR JÓZSEFET. Nagykanizsa (MTI) — A Szegeden halálra ítélt Dér József nagykanizsai asztalos, ki a napokban a siralomházból megszökött Nagykanizsán elfogták. Dér revolverrel fenyegette meg az elfogni szándékozó polgári ruhás detektíveket, mire egy arra haladó őrmester lelőtte. A kórházba szállítás közben meghalt.

Felhívás a szabadságos katonákhoz!

A MTI jelenti: A 200-al kezdődő tábori postaszámmal bíró alakulatoktól szabadságon levők további elszállítását végezt február 13-án a lavocsnai rendészeti és katonagondozó állomáson elutazásra jelentkezzenek azok, akik-

APOLLO Filmszínházban Szombaton bemutató:
 CHEVALIER egyetlen idei énekes, táncos vigjátéka
A nap hőse Rendezte: Duvivier a franciák legnagyobb rendezője
 Pénteken utoljára: **Denevér**

KORONA Filmszínházban Pénteken utoljára
Tiszavirág
 Szombattól: **Zárttárgyalás** Tasnády, Páger, Timár, Rózsashegyi, Somlay

Humor kontra Szerelem Kádár kontra Kerekes
 Szilassy kontra To.nay Mály kontra Vaszary
 Pénteken utoljára: Szombattól a
Vaskorona CASINOBAN

BELVÁROSI mozgó Szombattól
„SZERELMI VIHAR”
 Charles Boyer óriási filmje
 Pénteken utoljára: **Fehér oroszlán**

NEM ENGEDIK SZABADON GANDHIT AZ ANGOLOK. Bern (MTI) A Stefani jelenti: Londoni jelentés szerint Gandhi éhságsztrájkja erős benyomást kelt a brit fővárosban, ahol elismerik, hogy a helyzet Indiában lényegesen súlyosbodott. Mindamellett hangoztatják, hogy a brit kormány Indiában a politikai foglyokat nem heyezi szabadlábra a háború vége előtt, tehát Gandhi „erőszakoskodása” hiábavaló.

KIJAVITJÁK A SZARAJEVOI NAGY MECSETET. Zágráb. (MTI) Pénteken adják át Szarajevóban újra a használatnak a nagy muzulmán mecsetet, amely két évvel ezelőtt a város bombázásakor megsérült. A javítás egy millió kunánál többbe került.

nek ezabadságos igazolványuk szerint ott január 22-én és január 23-án kellett volna jelentkezni. Február 14-én azok kitélesek jelentkezni, akiknek január 24-én, 25-én és 26-án kellett volna odaérkezniük.

Kenyérláncoló a törvényszék előtt

Nagyvárad. Saját tud. Majláth Józsefet a bíróság tetten érte, amikor aron felül kenyéret adott el több asszonynak. Eljárás indul ellene s miután beigazolódott, hogy a kenyéreladást üzletszerűen folytatta az ügyezés árdrágító visszaélés büntette címén emelt vádat ellene.

A nagyvárad-i törvényszék dr. Rozsly István egyesbírája, mint uszorabíróság Majláth Józsefet pénteken vonta felelősségre a terhére rótt büncselekményért. Majláth a bíróság előtt azzal „védekezett”, hogy a kenyéret aron felül vette s így nem adhatta olcsóbban, a vevőin pedig csupa jószívuságból akart segíteni.

Dr. Szolnok Jenő vádbeszéde során rámutatott arra, hogy Majláth, miután a kenyéreladást üzletszerűen folytatta, az áru vásárlásával büncselekményt követett el, emellett a kenyér árának „láncolásai” való dargítása címén is

vádat emelt a vádlott ellen. Ezután Majláthot figyelmeztette, hogy a vád módosítása, valamint a terhére rótt büncselekmények súlyossága miatt jogában áll a védelmet előkészíteni s védő ügyvédről gondoskodni. Ezzel kapcsolatban kérheti tehát a főtárgyalás elhalasztását is.

Majláth József a törvényadta jogával kívánt élni, így a bíróság a jelentős árdrágítási per tárgyalását későbbi időpontra halasztotta.

MOHÁBÓL — KENYÉRLISZT. Norvégiában egy mérnöknek sikerült a mohából kenyérlisztet kiőrölni. Három-négy száz kg. mohából körülbelül 100 kg. mohalisztet lehet nyerni. A mohalisztet 10-30 százalék erejéig lehet rendes kenyérliszthez hozzákeverni, anélkül, hogy ez a kenyér ízét károsan befolyásolná.

Este fél 7 óráig mindenki foglalja el helyét a honvédesten

A szombaton, február 13-án este fél 7 órakor kezdődő leventediszelőadással kapcsolatban a színház vezetősége felkéri a t. közönséget, hogy mindenki foglalja el fél 7 óráig helyét, mert az előadást pontosan fél 7 órakor megkezdik és egyidejűen valamennyi bejáratot lezárják.

Ipartestületi hírek

FELHÍVÁS

Az Ipartestület faipari szakosztálya felhívja azon tagjait, akik szegelyegényeltek és még nem vitték el utalványukat, hogy f. hó 13-án déli 1 óráig váltás ki, ellenkező esetben megsemmisítjük. *Vezetőség.*

ÉRTESTÉS

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület szücsipari szakosztálya értesíti tagjait, hogy a folyó havi cerna kiutalás alkalmával a szücsipari szakosztály tagsági könyvét hozza magával. *Elnökség.*

ÉRTESTÉS

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület ruházati szakosztálya értesíti tagjait, hogy a folyó havi cerna kiutalást és faszén kiutalást február 12-én kezd, a textil hulladékról az elismervényeket kérjük, mindenki hozza magával. *Elnökség.*

FELHÍVÁS

A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület kötelekékbe tartozó összes cipésziparosok figyelmét felhívjuk, hogy 1943. február hó 14-én, azaz vasárnap délelőtt székházunk nagytermében szakosztályunk múlt évi ügymenetéről általános beszámolót, egyben tisztújító közgyűlést tart.

Kérjük így a vidéki, valamint a helybeli cipésziparosok föltétlen pontos megjelenést. *Vezetőség.*

Háromszázmillió darab kétfillérest vernek

Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a kétfilléres horganyérmékből 300 millió darabot kell verni 6 millió pengő névértékben. A horgany kétfilléres sima karimájú lesz, a lapok pereme emelkedett, az érme átmérője 17 milliméter, súlya 2 gram. Egyik lapján a magyar királyág körirattal ellátott magyar korona és a verés évszáma lesz feltüntetve, másik lapján az értékjelzés, valamint az állami pénzverő jelzése.

Pályázati hirdelmény a hadapródiskola öt betöltendő helyére

Nagyvárad thj. város közönsége által a m. kir. honvéd hadapródiskolán fenntartott alapítványnak öt helye az 1943-44. tanév kezdetével betöltendő lesz.

A m. kir. Honvédelmi Minisztérium 416.000-1943. sz. rendelete alapján felhívom Nagyvárad város érdekelteit, hogy a Budapesti Közlöny 1943. évi február 2-ik napján megjelent 26. számában közzétett pályázati hirdetményben meghatározott általános feltételek figyelembevételével a kérelmeket a vonatkozó iratokkal 1943. március hó 15-ig (d. u. 2 óráig) a város háza Közművelődési és Szociálpolitikai ügyosztályához (II. em. 28. sz. szobában) kell benyújtani.

A későn érkezett kérvények nem lesznek figyelembevéve.

A pályázatra vonatkozó felvilágosítást fenti ügyosztály ad a hivatalos órák alatt.

Nagyvárad, 1943. február 11.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Sportmatinét rendeznek március 14-én a honvédek javára

Szerdán este a késő esti órákban nyuló tárgyalást tartottak a helyi sportegyesületek vezetői és a középiskolák testnevelési tanárai a NAC-Ötthonban. Az értekezlet tárgya az volt, hogy az összes helyi sportegyesületek bevonásával sportmatinét rendeznek március hó folyamán, melynek tiszta jövedelmét a honvédek javára ajánlják fel. A matiné idejét március 14-én állapították meg és a műsor részletes megbeszélésére a jövő hét keddjén ülnek ismét össze.

Szolgáltatós gyógyszertárak:

IV. CSOPORT:

Gránátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27. (Irgalmasrend) 15-25.

HUNGARIA gyógyszertár, Mussolini-tér 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.

MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 5. (Gálosi F.)

ÓRANGYAL gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

A gyógyszertárak éjjeli szolgálata szombathat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Vakmerő szélhámos bűnügyével foglalkozott a törvényszék

Nagyvárad Sajat tud. Vakmerő szélhámos bűnügyével foglalkozott a nagyváradai törvényszék dr. Gavallér László egyesbírája. A vádlott Tari István menekült 1940 október, november és decemberben számos bűncselekményt követett el. Ezek közül 1 magánlakásértés, 13 csalás, 1 csalás kísérlete, 1 közokirathamisítás, 1 közveszélyes munkakerülés, 3 minősített

lopás. A csalásokat Tari István azzal követte el, hogy nemlétező dolgokra előleget vett fel és sem a megrendelt dolgokat nem szolgáltatta ki, sem a felvett pénzt nem adta vissza. A bíróság a tagadásban levő vádlott ügyének tisztázására a bizonyítási eljárás kiegészítését rendelte el s egyszerszint a főtárgyalást elnapolta.

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használt ruhák üzletében legjobban árban vehet, eladhat **MOLNÁR** Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

Összeírják a román agrárreform kedvezményezettjeit

Nagyvárad thj. város polgármestere 2803-1943.-III. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium földbirtokpolitikai osztálya 9100-1942. számú rendeletével elrendelte a román földbirtokrendezés (agrárreform) alapján juttatott ingatlanok tényleges birtokosainak összeírását. Tehát nemcsak a telekkönyvbe bekebelezett, hanem a telekkönyvön kívüli birtokosokat is. Ezen összeírás a Rákóczi-út 13. szám alatt (Széchenyi-szálló épület) emeletén a célra kijelölt helyiségben fog megtörténni a következő sorrendben:

Őszi-telepi házhelyek:

1943. február hó 15-én reggel 9 órakor: Himfy-utca az Aradi-úttól az Álmos vezér-utcaig; 11 órakor: Himfy-utca az Álmos vezér-utcától a vasúti sorompóig.

Február 16-án reggel 9 órakor: David Ferenc, Bánk bán- és Isonzó-ut-

cák; 11 órakor Reviczky Gyula, Honvéd-utca és Polonyi Géza-tér.

Február 17-én reggel 9 órakor: Doberdó-utca, Székely hadosztály-utca 11 órakor: Géza fejedelem- és Janus Pannonius-utca.

Február 18-án reggel 9 órakor: Hajdu vezér-utca, Álmos vezér-utca; 11 órakor Előd vezér-utca és Ipoly Arnold-utca.

Ezen utcákon az agrárreform eredeti háztelkek birtokosait, valamint azok jogúdáit felhívom, hogy a fentjelzett időpontban pontosan jelenjenek meg saját érdekükben s hozzák magukkal polgári személyi lapjukat, katonai igazolványukat, továbbá az ingatlan szerzésére vonatkozó s a vételár kifizetését igazoló mindennemű iratot.

Nagyvárad, 1943. február 10.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker **Ács Tibor,** Széchenyi tér 6. órák vétele, eladása, szak szerű alakítása, ravitása

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei: Pénteken és vasárnap este: Csipkeálarc

3 óras kacagás a „Csipkeálarc” minden előadás, mely pénteken és vasárnap este van a színház műsorán. Gyönyörű kiállítás és multságos történet.

Szombaton délután a legnagyobb operett siker, a „Vén diófa” filléres helyárrakkal van a színház műsorán.

Szombaton este kivételesen fél 7 órakor és vasárnap délelőtt 11 órakor Nagyvárad thj. város és a nagyváradai járási leventeparancsnokság rendezésében HONVEDEST a hadigondozottak javára. Felemelt helyárrak. Jegyek elővételben a járási leventeparancsnokságon.

Vasárnap délután negyed 4 órakor *olcsó helyárrakkal* Farkas Imre legszébb operettje, a „Nótás kapitány” kerül színre.

Hétfőn este a Népművelési Bizottság rendezésében Vándor Kálmán: „Idegen Asszony” c. színműve van a színház műsorán.

Kedden este mutatja be a színház Vaszary János: *Mondj igazat* című vigjáték-újdonosságát, mely a budapesti Andrassy színházban óriási sikert aratott. *Vigyázat! Csak felnőtteknek!* Kedden este premier bérlet, szerdán este Á-bérlet.

Előkészületben Lehár Ferenc: *Eva* című nagyoperettje.

HETI MŰSOR:

Pénteken este: Csipkeálarc. Szombaton délután: Vén diófa. Szombaton este fél 7 órakor és vasárnap d. e. 11 órakor: Honvédest. Vasárnap délután: Nótás kapitány. Vasárnap este: Csipkeálarc. Hétfőn este: Idegen asszony. Kedden este: Mondj igazat — premier bérlet. (Csak felnőtteknek.) Szerdán este: Mondj igazat — Á-bérlet. (Csak felnőtteknek.) Csütörtökön délután: Párisi expressz. (Egységes filléres helyárrak.)

Fényképezőgép gumiból

Berlinből jelentik: Tudvalevő, hogy gépműszerekről, gépalkatrészekről röntgenfelvételeket készítenek és ezzel ellenőrzik a rejtett anyaghibákat. A felvételek elkészítése azonban — különösen a hajlított vagy egyenlőtlen felületű fémdaraboknál — nagy nehézségekbe ütközött. Ezek kiküszöbölésére hozott forgalomba a Siemens gumiból készült fényképkészítők. A gumikészítők megfelelő szorítókkal ráhelyezik a vizsgálandó géprészre és vákuum szivattyúval kiszívják alóla a levegőt. A külső légnyomás szorosan egymásrapszeli a filmet és a készítőt, ezáltal éles, torzulásmentes kép keletkezik. Ez az egyszerű szerkezet biztosítja a legbonyolultabb gépek és gépalkatrészek megbízható ellenőrzését.

APRÓHIRDETÉSEK

Adós-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ekezerész, Rákóczi-ut 3. 356
Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján orás-ékezerész, Rákóczi-ut 8. 185
Eladó modern diófa rádió-asztal. — Szent Anna-u. 33. Varga. 251
Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611

Jókarban lévő öszezsukható vaságyat megvételre keresek. Kovács fűszerüzlet, Mussolini-tér 10. 263
Egy jókarban levő 3-as ócska ablak eladó. Akadémia-u. 8. 262

Állást nyec

Autogén hegesztőt keres itteni iparvállalat. Ajánlatok „Gyakorlott” jellegre a kiadóra kéretnek. 264

Élsőrendű gobleinvarrónók és magyáros-zines himzőnők jelentkezzenek Szabadság-utca 10. ajtó 9. 261

Kifutófiu felvétetik Hartmann bőrröndüzlet, Rákóczi-ut 2. 260

Irodai teendőknél jartas, gépen írni tudó munkaerőt keresek. Megyeri Ferenc mérnök, Vörösmarty-utca 16. 249

Állást keces

Gyakorlattal rendelkező, 4 középiskolát végzett egyén pénzbeszedői, vagy irodalszolgái állást kers. Címét a kiadóra kérek. 746

Lakás

Keresek központban háromszobás modern, lehetőleg kertes lakást. Esetleg cserébe adok olcsó béru háromszobás magánházat. Major Vilma, Nagy Sándor-utca 1. 257

Különféle

VARRÓGÉP javítása, alkatrészek Jakab műszerésznél, Kossuth-utca 5.

Kérem azt az urat, aki szombaton este a színház ruhatárából kivett latcsövet magánál felejtette, saját érdekében hozza vissza, annál is inkább, mert a hölgyeket ismerik, ellenkező esetben kénytelenek vagyunk a rendőrséghez fordulni. A ruhatáros. 265

KIADÓTULAJDONOS. SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA N. T.

Fő- és felelőszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** cefelős kiadó: **Dr. Scheifler Ferenc** Szent László-nyomda 11. u. 22. sz. 262

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépein. Nagyvárad, Szilagy Dezső-utca 5. szám.